

Deel III. De exegese van het Bijbelboek Spreuken.

Hoofdstuk 20c. De exegese van Spreuken 1:20-33.

De Wijsheid spreekt.

INLEIDING. Vers 28 vervolgt de reactie van Christus als de Opperste Wijsheid en bestraft alle ongelovigen ondanks Zijn oproep, door niet te antwoorden op hun bidden en Zich niet te laten vinden op hun zoeken.

Spreuken 1:28. Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zullen Mij niet vinden;

CITATEN VANUIT DEZE STUDIE. In deze studie heb ik dit vers verschillende malen geciteerd. Wel voeg ik er de onderstaande, voor de exegese belangrijke, opmerking aan toe.

1. Pagina 60 van deze studie noemt als stijlfiguur bij deze tekst de chiasmische structuur waarbij vers 26 correspondeert met onze tekst. En op pag. 387 bij de exegese van Spreuken 1:20 geeft de Wijsheid antwoord op de plicht, die de dwazen hadden moeten doen: roepen en zoeken, maar ze gaan pas roepen tot de Opperste Wijsheid en Christus zoeken wanneer het te laat is, zoals pag. 443 bij de exegese van Spreuken 1:26 stelt. Vergelijk ook pag. 379 bij de exegese van Spreuken 1:20.

VERWIJSTEKSTEN BIJ DE KANTTEKENINGEN. Uit het geheel van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling verwijzen acht Bijbelplaatsen naar onze tekst. Er zijn drie Bijbelplaatsen die reeds bij de exegese van Spreuken 1:27 zijn genoemd: Jesaja 1:15; Jeremia 14:12; en Ezechiël 8:18. Deze noemen we slechts. Wel geven we vijf andere Bijbelplaatsen hier onder in volgorde weer.

Job 27:9. *'Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid over hem komt'.*

Job 35:12. *'Daar roepen zij; maar Hij antwoordt niet, vanwege den hoogmoed der bozen'.*

Psalms 63:2. *'O God! Gij zijt mijn God! ik zoek U in den dageraad; mijn ziel dorst naar U; mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water'.*

Jeremia 11:11. *'Daarom zegt de HEERE alzo: Ziet, Ik zal een kwaad over hen brengen, uit hetwelk zij niet zullen kunnen uitkomen; als zij dan tot Mij zullen roepen, zal Ik naar hen niet horen'.*

Zacharia 7:13. *'Daarom is het geschied, gelijk als Hij geroepen had, doch zij niet gehoord hebben, alzo riepen zij ook, maar Ik hoorde niet, zegt de HEERE der heirscharen'.*

We hebben bij dit onderdeel de volgende opmerkingen:

1. Dat God huichelaars en bozen niet hoort ondanks hun roepen wanneer over hen benauwdheid komt, is duidelijk. Dat is vanwege hun hoogmoed. Maar zo handelt de HEERE ook met betrekking tot Zijn ongehoorzaam en onbekeerlijk volk. Hij roept hen maar zij horen Hem niet. Ja, wanneer kwaad en benauwdheid over hen komt, dan willen zij wel tot God roepen, maar dan is de HEERE, om zo te zeggen, niet thuis. Zo handelde God ook in de tijd van de Richteren. En dat is ook de boodschap die hier in onze tekst klinkt. Een mens kan ook te laat bidden zoals blijkt uit Openbaring 6:15-17.

2. Overigens kan het wel heel veel moeite geven wanneer een oprecht kind van God bidt maar God hoort niet; althans Hij geeft niet wat hij van Hem vraagt. Mozes (Deuteronomium 3:26) en Paulus (2 Korinthe 12:8-9) hadden ermee te maken, toen ze hun gebeden tot Hem opzonden.

VERTALINGEN EN TEKSTGETUIGEN. Omdat men voor de uitleg van een tekst veel kan leren van voorhanden vertalingen en filologische studie, is het goed deze, zo nodig met transcriptie, met elkaar te vergelijken en daar conclusies uit te trekken.

Biblia Hebraica

אז יקראני ולא אענה ישחרני ולא ימצאני:

Transcriptie

'aaaz y'qra'aa'oe nni'y we'l'oo' 'ere'neh yesjacha'roe nni'y we'l'oo' y'mts'aa'oe nni'y:

Werkvertaling

Op dat moment zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zij zullen Mij niet vinden.

Septuaginta	ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέσησθέ με ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν ζητήσοῦσίν με κακοὶ καὶ οὐχ εὐρήσουσιν
Transcriptie	estai gar hotan epikalesèsthe me egw de ouk eisakousomai humwn zètèsousin me kakoi kai ouch heurèsousin
Vertaling	Want het zal zijn wanneer jullie tot Mij roepen, maar Ik zal niet luisteren, bozen zullen Mij zoeken maar zij zullen niet vinden.
Vulgata	tunc invocabunt me et non exaudiam mane consurgent et non invenient me
Vertaling	Dan zullen ze Mij (tot hulp) aanroepen maar Ik zal geen gehoor geven; met de hand opheffen maar zij zullen niet vinden.
Franse vert.	alors ils m'appelleront, mais je ne répondrai pas, ils me chercheront mais ne me trouveront pas.
Vertaling	Dan zullen zij Mij aanroepen, maar Ik zal niet antwoorden, zij zullen Mij zoeken maar zullen Mij niet vinden.
Duitse vert.	Dann werden sie mir rufen, aber ich werde nicht antworten; sie werden mich frühe suchen und nicht finden.
Vertaling	Dan zullen wij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken maar niet vinden.
Engelse KJV	Then shall they call upon me, but I will not answer; they shall seek me early, but they shall not find me:
Vertaling	Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zij zullen Mij niet vinden:
American SV	Then will they call upon me, but I will not answer; They will seek me diligently, but they shall not find me:
Vertaling	Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij ernstig zoeken, maar zij zullen Mij niet vinden:
Geneva Bible	Then shall they call vpon me, but I will not answere: they shall seeke me early, but they shall not finde me,
Vertaling	Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zij zullen Mij niet vinden:
Statenvertaling	Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zullen Mij niet vinden;
Herziene SV	Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden. Zij zullen mij ernstig zoeken, maar zullen Mij niet vinden,
Nieuwe Vert.	dan zullen zij tot mij roepen, maar ik zal niet antwoorden, zij zullen mij zoeken, maar mij niet vinden.
Leidse vertaling	dan zal men tot mij roepen, maar ik antwoord niet, zal men naar mij uitzien, maar mij niet vinden.
Nw. Bijbelvert.	Dan zul je me roepen, maar ik antwoord niet, je zult me zoeken, maar je vindt me niet.
Het Boek	Ja, dan zullen ze mij roepen, maar geen antwoord krijgen. Zij zullen hun best doen mij te vinden, maar zonder resultaat.
Naardense BV	dan zullen ze mij aanroepen, maar ik antwoord niet,-ze zullen mij zoeken-maar mij niet vinden,-
Willibrord vert.	Ja, dan zullen ze mij roepen, maar geen antwoord krijgen. Zij zullen hun best doen mij te vinden, maar zonder resultaat.

Bij deze vertalingen heb ik de volgende opmerkingen:

1. In het tekstkritisch apparaat van Biblia Hebraica zijn geen opmerkingen. Wij hebben ze ook niet.
 - 2.1. De Septuaginta heeft in tegenstelling tot Biblia Hebraica met ἐπικαλέσησθε geen derde maar tweede persoon meervoud weergegeven; overigens naar de strekking van dit vers.
 - 2.2. De Nieuwe Bijbelvertaling heeft dit laatste overgenomen.

2.3. De Leidse Vertaling geeft een en ander weer met het vlakke “men”.

2.4. Bovendien voegt de Septuaginta het woord $\kappa\alpha\kappa\omicron\iota$ toe en doet daarmee voorkomen alsof er verschil is tussen de aangesprokenen in de eerste helft en in de tweede helft van dit vers, terwijl er vanuit Biblia Hebraica geen aanleiding toe is. Tenzij $\kappa\alpha\kappa\omicron\iota$ weergegeven kan worden met “kwaden” of “hardnekkigen”, waarmee deze vertaling het kwade en hardnekkige verzet weergeeft van hen die de oproep van de Opperste Wijsheid niet verstaan, tenzij dat het te laat is.

3. De Vulgata geeft het Hebreeuwse verbum of werkwoord אָרָק , $q^{aa}r^{aa}$, “vroeg zoeken” weer met “de hand opheffen”. Om hulp?

4. De Duitse vertaling heeft het “vroeg zoeken” in Biblia Hebraica in haar weergave gehonoreerd net als de King James Version, de Geneva Bible en de Statenvertaling.

5. De American Standard Version heeft dit “early” of “vroeg” weergegeven als “diligently” of “ernstig”, net als de Herziene Statenvertaling.

6.1. De Nieuwe Vertaling geeft dat “vroeg” in haar vertaling niet weer, net als andere Nederlandse vertalingen.

6.2. De Leidse Vertaling heeft dit “vroeg zoeken” weergegeven met “uitzien naar”.

6.3. De Nieuwe Bijbelvertaling vertaalt Biblia Hebraica vlak, zonder ernst en urgentie.

6.4. Het Boek geeft slechts een parafrase.

6.5. Net als Het Boek voegt ook de Willibrordvertaling de zinsnede “zonder resultaat” toe, maar niet conform Vulgata of Biblia Hebraica.

7. Recapitulerend hebben de Duitse Vertaling, King James Version, Geneva Bible en Statenvertaling conform Biblia Hebraica de tekst weergegeven.

WOORDSTUDIE VAN- UIT HET HEBREEUWS

In dit onderdeel van mijn studie over dit vers geven we een filologische studie van de verschillende Hebreeuwse woorden van onze tekst met transcriptie en hun betekenis in verband met het Bijbelboek Spreuken.

אָז

De eerste consonant is א , Alef. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Munah ter samenvoeging. De tweede consonant is ז , Zajin. De transcriptie is $'^{aa}z$. De betekenis is “dan”, “op die tijd”, “sindsdien”.

Dit woord is een adverbium of bijwoord en geeft een bepaald moment aan in de tijd. Zie verder Spreuken 2:5, 9; 3:23; 8:22; 20:14.

יִקְרְאוּנִי

De eerste consonant is י , Yod. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het accentteken links naast dit vocaalteken is Dchi ter onderscheiding. De tweede consonant is ק , Qof. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens, die niet wordt uitgesproken maar het einde van een lettergreep aanduidt. De derde consonant is ר , Resj. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. De vierde consonant is א , Alef. Het vocaalteken onder deze consonant is Qibbuts, een oe-klank. De vijfde consonant is נ , Nun. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens om het einde van de lettergreep aan te geven. De zesde consonant is nogmaals נ , Nun. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De zevende consonant is י , Yod. De transcriptie is $y^{i}q^{aa}r^{aa}oe^{oe}nn^{i}y$. De betekenis is “zij zullen tot Mij roepen”.

Dit woord komt van een verbum of werkwoord. De stam van dit werkwoord is קָרָא , $q^{aa}r^{aa}$ en de betekenis is “roepen”, “noemen” en “lezen”. De werkwoordsvorm is imperfectum derde persoon masculinum (mannelijk) pluralis (meervoud) in de qalvorm met erachter een suffix (achtervoegsel) van de eerste persoon samen met een nun-paragogicum (een toegevoegde nun), die altijd de klemtoon heeft. Zie verder Spreuken 9:18.

וְלֹא

De eerste consonant is ו , Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e . De tweede consonant is ל , Lamed. Het vocaalteken linksboven deze consonant is Cholem, een oo-klank. Het accentte-

ken onder deze consonant is Munah ter samenvoeging. De derde consonant is א, Alef. De transcriptie is w^el^{oo}'. De betekenis is "maar niet".

Dit woord is samengesteld uit ו en is een voegwoord dat een tegenstelling aangeeft, een zogenaamde Waw-adversativum; en א, een woord voor "niet", een zogenaamd negativum.

אֶנָּה

De eerste consonant is א, Alef. Het vocaalteken onder deze consonant is Segool, een è-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Silluq ter onderscheiding. De tweede consonant is ע, Aijin. Het vocaal- en schriftteken onder deze consonant is Sjewa compositum, een Chatef Segool, een è-klank. De derde consonant is נ, Nun. Het vocaalteken onder deze consonant is Segool, een è-klank. Het accentteken onder deze consonant is Atnaach ter onderscheiding. De vierde consonant is ה, He. De transcriptie is 'è^en^èh. De betekenis is "Ik zal antwoorden".

Dit woord komt van een verbum of werkwoord. De stam van dit werkwoord is עָנָה, 'aa-n^{aa}h. De betekenis is "antwoorden", "verhoren". De werkwoordsvorm is imperfectum eerste persoon singularis (enkelvoud) in de qalvorm. Zie verder Spreuken 15:28; 18:23; 25:18.

יִשְׁחַרְנוּ

De eerste consonant is י, Yod. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e. De tweede consonant is ש, Sjin. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De derde consonant is ח, Cheth. Het vocaal- en schriftteken onder deze consonant is Sjewa compositum, een Chatef Patach, een a-klank. De vierde consonant is ר, Resj. Het vocaalteken onder deze consonant is Qibbuts, een oe-klank. De vijfde consonant is נ, Nun. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens om het einde van de lettergreep aan te geven. De zesde consonant is nogmaals נ, Nun. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De zevende consonant is י, Yod. De transcriptie is y^esj^ach^ar^oeⁿnⁱy. De betekenis is "zij zullen Mij vroeg zoeken".

Dit woord komt van een verbum of werkwoord. De stam van dit werkwoord is שָׁחַר, sj^{aa}ch^ar en de betekenis is "zoeken", "op iets uit zijn". De werkwoordsvorm is imperfectum derde persoon masculinum pluralis in de pi'elvorm met erachter een suffix van de eerste persoon samen met een nun-paragogicum (een toegevoegde nun), die altijd de klemtoon heeft. Omdat de pi'elvorm behoort tot de zogenaamde intensieve stammen in het Hebreeuws, en het woord dus "intensief zoeken" betekent, is de toevoeging "vroeg" of "ernstig" bij dit "zoeken" geoorloofd. Zie verder Spreuken 7:15, 8:17, 13:24.

וְלֹא

De eerste consonant is ו, Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e. De tweede consonant is ל, Lamed. Het vocaalteken linksboven deze consonant is Cholem, een oo-klank. Het accentteken onder deze consonant is Munah ter samenvoeging. De derde consonant is א, Alef. De transcriptie is w^el^{oo}'. De betekenis is "maar niet".

Dit woord is samengesteld uit ו en is een voegwoord dat een tegenstelling aangeeft, een zogenaamde Waw-adversativum; en א, een woord voor "niet", een zogenaamd negativum.

יִמְצְאוּנֵינוּ

De eerste consonant is י, Yod. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De tweede consonant is מ, Mem. Het schriftteken onder deze consonant is Sejwa Quiescens als einde van de lettergreep. De derde consonant is צ, Tsade. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. De vierde consonant is א, Alef. Het vocaalteken onder deze consonant is Qibbuts, een oe-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Silluq ten teken dat er een Sof Passuq volgt. De vijfde consonant is נ, Nun. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens. De zesde consonant is nogmaals נ, Nun. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De zevende consonant is י, Yod. Erna volgt de Sof Passuq, het Pausateken aan het verseinde, weergegeven door :. De transcriptie is yⁱmts^{aa}'o^enⁿi^y. De betekenis is "zij zullen Mij vinden".

Dit woord komt van een verbum of werkwoord. De stam van dit werkwoord is מצי, m^{aa}ts^a en de betekenis is "vinden". De werkwoordsvorm is imperfectum derde persoon masculinum pluralis in de qalvorm met erachter een suffix van de eerste persoon samen met een nun-paragogicum (een toegevoegde nun), die altijd de klemtoon heeft. Zie verder Spreuken 8:17.

DE SCHAT AAN SCHRIF- Vanuit het geheel van de Heilige Schrift zijn onderstaande Bijbelplaatsen
TUURLIJKE KENNIS. welke behoren bij Spreuken 1:28 in volgorde van Bijbelboek van belang.
Daarbij hebben we de volgende opmerkingen.

Genesis 6:3. *'Toen zeide de HEERE: Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met den mens, dewijl hij ook vlees is; doch zijn dagen zullen zijn honderd en twintig jaren'.*

Job 27:9. *'Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid over hem komt?'*

Job 35:12. *'Daar roepen zij; maar Hij antwoordt niet, vanwege den hoogmoed der bozen'.*

Psalm 18:42. *'Zij riepen, maar er was geen verlosser; tot den HEERE, maar Hij antwoordde hun niet'.*

Psalm 78:34-36. *'Als Hij hen doodde, zo vraagden zij naar Hem, en keerden weder, en zochten God vroeg; en gedachten, dat God hun Rotssteen was, en God, de Allerhoogste, hun Verlosser. En zij vleiden Hem met hun mond, en logen Hem met hun tong'.*

Jesaja 1:15. *'En als gijlieden uw handen uitbreidt, verberg Ik Mijn ogen voor u; ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet; want uw handen zijn vol bloed'.*

Jeremia 11:11. *'Daarom zegt de HEERE alzo: Ziet, Ik zal een kwaad over hen brengen, uit hetwelk zij niet zullen kunnen uitkomen; als zij dan tot Mij zullen roepen, zal Ik naar hen niet horen'.*

Jeremia 14:12. *'Ofschoon zij vasten, Ik zal naar hun geschrei niet horen, en ofschoon zij brandoffer en spijsoffer offeren, Ik zal aan hen geen welgevallen hebben; maar door het zwaard, en door den honger, en door de pestilentie zal Ik hen verteren'.*

Ezechiël 8:18. *'Daarom zal Ik ook handelen in grimmigheid, Mijn oog zal niet verschonen, en Ik zal niet sparen; hoewel zij voor Mijn oren met luider stem roepen, nochtans zal Ik hen niet horen'.*

Hosea 5:15-6:4. *'Ik zal henengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken. Komt en laat ons wederkeren tot den HEERE, want Hij heeft verscheurd, en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen, en Hij zal ons verbinden. Hij zal ons na twee dagen levend maken; op den derden dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor Zijn aangezicht leven. Dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen, om den HEERE te kennen; Zijn uitgang is bereid als de dageraad; en Hij zal tot ons komen als een regen, als de spade regen en vroege regen des lands. Wat zal Ik u doen, o Efraïm! wat zal Ik u doen, o Juda! dewijl uw weldadigheid is als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw, die henengaat'.*

Micha 3:4. *'Alsdan zullen zij roepen tot den HEERE, doch Hij zal hen niet verhoren; maar zal Zijn aangezicht te dier tijd voor hen verbergen, gelijk als zij hun handelingen kwaad gemaakt hebben'.*

Zacharia 7:13. *'Daarom is het geschied, gelijk als Hij geroepen had, doch zij niet gehoord hebben, also riepen zij ook, maar Ik hoorde niet, zegt de HEERE der heirscharen'.*

Mattheüs 7:22-23. *'Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: HEERE, HEERE! hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt'.*

Mattheüs 25:10-12. *'Als zij nu heengingen om te kopen, kwam de bruidegom; en die gereed waren, gingen met hem in tot de bruiloft, en de deur werd gesloten. Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: Here, here, doe ons open! En hij, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg ik u: Ik ken u niet'.*

Lukas 13:25-28. *'Namelijk nadat de Heer des huizes zal opgestaan zijn, en de deur zal gesloten hebben, en gij zult beginnen buiten te staan, en aan de deur te kloppen, zeggende: HEERE, HEERE, doe ons open! en Hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik ken u niet, van waar gij zijt. Alsdan zult gij beginnen te zeggen: Wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en Gij hebt in onze straten geleerd. En Hij zal zeggen: Ik zeg u, Ik ken u niet, van waar gij zijt; wijkt van Mij af,*

alle gij werkers der ongerechtigheid! Aldaar zal zijn wening en knersing der tanden, wanneer gij zult zien Abraham, en Izak, en Jakob, en al de profeten in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buiten uitgeworpen'.

Jakobus 4:3. *'Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uw wellusten doorbrengen zoudt'.*

1. Bovenstaande Bijbelpassages onderstrepen het feit dat God onze gebeden wel hoort maar er geen antwoord op geeft en onderstreept zo de waarschuwing in Spreuken 1:20-33.
2. Dat blijkt bij de zondvloed voor de goddeloze torenbouwers en alle goddelozen en bozen die zich in hoogmoed tegen God verzetten.
3. Dat blijkt voor de vijanden van Gods volk maar ook voor Gods volk zelf, indien zij wel hun zonden uiterlijk belijden maar zonder oprechtheid van hun hart.
4. Ook de profeten onderstrepen bovenstaande. Want de verbondsbreuk van Gods volk, dat zonden aan de hand houdt, is een verschrikkelijk kwaad. Toch verkondigen de profeten ook de genade van God, indien dat volk berouw toont en boete bedrijft over bedreven kwaad.
5. Ook in het Nieuwe Testament onderstrepen Christus en de apostelen het onderwijs van de profeten, vooral wanneer de gemeente van het Nieuwe Testament zich onverschillig betoont tegenover het Evangelie en niet tegen de zonden, bovenal van de wellust, strijdt in heiligmaking en godzaligheid.
6. Een en ander doet het vraagstuk van de onverhoorde gebeden des te duidelijker uitkomen.

UITLEG. Zie bij de exegese van vers 33.

TOEPASSING. Zie bij de exegese van vers 33.